

tionen ligger dækket af store Sandmasser, vil der ved Forstyrrelser i dens Lag let fremkomme Sænkninger eller Jordfald, i det Sandet synker ned og udfylder de fremkomne underjordiske Hulheder, og da nu ikke alt Sandet fra Overfladen paa denne Maade er sænket ned i Jorden, kan man fatte, at der mange Steder efter en Sænkning eller Indskæring af Overfladen endnu ligge store Sandmasser tilbage. Hermed passer det ogsaa godt nok, at det langt fra er sjældent ved f. Ex. vore Indsøer at træffe Forhold, som aldeles svare til, hvad vi nu kjende fra Flynder Sø. Mange af dem danne nemlig saadanne bassinlignende Fordybninger, som sammensætte hele Flynder Sø, og selv naar flere Søer ligge nær hverandre, ligesom knyttede sammen, vil man vistnok i dem kunne se en Gjentakelse af, hvad Flynder Sø Partiet saa slaaende viser. Jeg skal bl. a. fremhæve Rækken Hald Sø, Non Sø, Ved Sø, Rindsholm Sø og Bredningen ved Randrup, der jo netop udgjør en Del af Østgrænsen for den midtjyske Kridtø, og denne Række kan endda supleres med Viborg Søerne og de nord for dem liggende Smaasøer, hvortil egentlig ogsaa Tjele Sø slutter sig. Imellem Ved Sø og Rindsholm Sø er Adskillelsen saa godt som ingen; kun en smal Rende imellem Revlerne, som gaa ud fra hver Bred. Indsnævringen, hvor over nu Randersvejen gaar, viser noget lignende i Viborg Sø, der ogsaa udmærker sig ved at være langstrakt, nemlig omtrent en halv Mil fra den ene Ende til den anden, medens den

kun er omtrent 3000 Fod paa det bredeste Sted. Den lange Sørække i Himmelhøjpartiet viser det samme Forhold, og endog den store Mos Sø er ved en Røvel eller undersøisk Bakkekam delt i to Bassiner, der kun ere forbundne ved en smal Rende, til hvilken man tør-fodet ad Revlen kan gaa helt ud i Træskostøvler.

Endelig kan det ikke godt undgaa en nærmere Betragtning, at vort Land, og især i det egentlige Kridtparti, har en overvættets Rigdom af Bugter, Fjorde og Vige eller er adskilt i Øer ved mere eller mindre smalle Sunde imellem, medens Landet, som ligger over Vandets Overflade, hæver sig i samme Retning som Hævningslinjen. Vi se deri Vidnesbyrd om, at der jævnsides Hævningen af Landet er sket adskillige Sænkninger, medens andre Dele bleve uforstyrrede eller sænkedes mindre. Til Limfjordens Bredninger svare efter vor Opfattelse saadanne Vige, som Kalø Vig, Knebel Vig, Begtrup Vig og Æbeltoft Vig, og ligeledes i de Dalfurer, der adskille de af Prof. Ed Erslev omtalte Øpartier, hvori en Del af Jylland kan udskilles, kan man mulig se Virkninger af Overfladens Sænkning. Der er virkelig al Grund til at vente, at fortsatte Undersøgelser ville vise os, at vort Lands orografiske Forhold ikke alene skyldes Hævninger, men fuldt saa vel Sænkninger i dets eller i en tidligere Havbunds Overflade, og at disse Forstyrrelser gaa jævnsides med Virkningerne af Is, Vand og lignende Kræfter.

De literære Grader i Kina,

af J. Henningsen, Telegrafbestyrer i Amoj.

Der er næppe noget Land i Verden hvor en videnskabelig, eller, som det hedder paa kinesisk „literær“, Opdragelse skattes saa højt som i Kina og hvor der vises den boglærde større Agtelse; men heller ingen Steds gives der saadanne Udsigter til Fortrin og Fordele for den, der har brugt sin Tid til at sætte sig i Besiddelse af de fornødne Kundskaber til at underkaste sig de offentlige lovbestaaende Prøver, der give Adgang til Statens Embeder, de højeste som de laveste, og derigjennem til uberegnelig Indflydelse, Magt, og, hvad en Kineser sætter størst Pris paa, Rigdom. Kina ejer intet Fødselsaristokrati, intet Præstevælde svinger Aandens Svøbe over „Häns“ Sønner; Embedsstanden eller de saakaldte Mandariner, og deres Forbundsfejer, Landets „Literater“, ere de eneberskende, de, for hvem hele den

øvrige Del af Folket bøjer sig i Støvet, de, der udrustede med, saa at sige, uindskrænket Myndighed og Magt misbruge disse i videste Grad til at undertrykke og udsuge det fredsæle, godmodige og uvidende Folk. Den ringeste Kulis Søn sødes med Udsigt til at beklæde de højeste Embeder i Staten og til en Gang at trone i en Vicekonges grøntbetrukne Bærestol med de 8 Dragere; det kommer for en stor Del, om ikke helt an paa, hvem der bliver blandt de forreste i den literære Kappelstrid, der aabner Porten til den saa attraaede „Yamen“ (officiel Embedsbolig). Det er derfor ikke til at undre sig over, at unge Mænd af alle Samfundsklasser over hele det tætbefolkede, himmelske Rige kaste sig over Studeringerne som den sikreste Vej til Udmærkelse, og at en levende Kappelstrid bliver Følgen af det enestaaende konkurre-

rende Examenssystem, der er en af Grundpillerne for det uhyre Regeringsmaskineri i Kina.

Naar man taler om videnskabelig Uddannelse i Kina, maa man imidlertid ingen Sammenligning anstille med videnskabelig Uddannelse i vore Dages civiliserede, kristne Lande, man maa maale med en kinesisk Maalestok og i det højeste sammenligne Kinas videnskabelige Udviklingsstrin med andre Lande, der have en lignende Art Civilisation. Den eneste videnskabelige Vej, der følges af den kinesiske Student, er den lovbefalede klassiske, historiske og literære. Alle andre Videnskabsgrene, der ikke ligefrem have som Formaal at kvalificere til de offentlige Examinere, forsømmes og regnes til en vis Grad som unyttige og værdiløse. En kinesisk „lærd“ vil sysle med Studiet af de gamles Filosofi, gammel Historie, Statistik, Poesi og Literaturhistorie, men vil findes fuldstændig uvidende, ikke alene i de simpleste fysiske Fænomener, men ogsaa i de vigtigste Tildragelser i sit eget Lands nyere Historie, dette og andre Landes Geografi, og i det hele taget mangle alle de simpleste Forkundskaber, som efter vor Tankegang høre med til den allertarveligste Opdragelse.

Drenge begynde deres Studier i en Alder af 7—8 Aar. Dersom Faderen har Raad dertil, holdes en Huslærer, ellers sendes Drengen til en af de mange private Skoler, der findes overalt. Skolemesteren er sædvanlig en yngre studerende eller en forulykket Student, og Skolen er i Reglen indrettet efter meget smaa og økonomiske Principer. I et lille Rum over en Butik, i en Bagstue eller i Forhallen til et Tempel opslaar Pædagogen sit Pavlun, eller Beboerne i en Gade eller i en lille Landsby slaa sig sammen og engagere i Fællesskab en Lærer for deres Drengbørn — Pigebørnene lære sædvanligvis absolut intet — som da for en Betaling af et Par Kroner om Maaneden for hver Elev maa indprente Lærdommens Begyndelsesgrunde i de skaldede Kineserhoveder. Huslærere betales bedre, nemlig fra 5 til 1200 Kroner aarlig, og behandles af vedkommende Familie med den allerstørste Hensynsfuldhed og Respekt. Der findes ingen offentlige eller frie Skoler, derimod nok i enkelte større Byer Kollegier, som ere oprettede og opretholdes af private; men det er meget almindeligt, at en Landsbys eller en Gades Beboere skillinge sammen til at sætte fattige studerende, der have vist Evner, i Stand til at fortsætte deres Studier. Alle Eleverne i en saadan Skole følge samme Undervisningskursus og maa derfor fra Førstningen staa paa samme Kundskabstrin. Alle begynde de med samme Lærebog: „San Tzu Ching“ eller „Treords Bogen“ som Grundlaget for deres Studium. Denne Bog, der er forfattet for omtrent 600 Aar siden, er skrevet i Kolonner med tre Tegn eller Ord i hver

(hvoraf dens Navn), og den indeholder i alt 1068 og omtrent 500 *forskjellige* Ord. Kun Lyden af Ordet og det tilsvarende Skrifttegn læres Drengen, hvem der af Læreren forelæses et Antal Ord, som han saa maa gjentage, indtil en korrekt Udtale er naaet, hvorefter han med Ryggen til Læreren maa gjentage Ordene, i det han følger flere og flere til sit Forraad med hver Dag. Derimod lærer han paa dette Stadium ikke Tegnets eller Ordets „Betydning“ at kjende. Mange af disse ere vel Ord, som han gjenkjender fra det daglige Sprog; men mange ere ogsaa nye Lyde, om hvis Betydning han er og foreløbig forbliver uvidende. Efterhaanden som Drengen skrider frem, og naar han nøje kjender de 500 Tegn og deres Udtale, saa at han kan gjentage hele Bogen paa Remse, indvies han i de enkelte Tegns konkrete Betydning; mange, der aldrig komme videre end til Enden af Treords Bogen blive uvidende derom til deres Dødsdag.

Under Skolegangen gjøres der flittig Brug af Riset; thi den kinesiske Pædagog mener, at Kundskab bør „indbankes“ Eleven. Skoletiden er lang og varer sædvanlig fra Kl. 7—8 om Morgenen til Solnedgang. Der afholdes ingen Examinere i Skolerne, heller ikke opmuntres de flittige Elever ved Præmier eller anden Udmærkelse. Skolegangens Længde skifter efter Forældrenes Midler og Elevernes Fremtidsplaner. Den velstaaende Kineser, der ikke ønsker, at Sønnen skal gaa den studerende Vej, tager Drengen ud af Skolen, naar han tror, at denne har erhvervet sig tilstrækkelige Kundskaber til den Livsbane, for hvilken han er bestemt, det være sig Kjøbmand, Haandværker eller Landmand; den fattige lader kun sin Søn blive et Par Aar ved Bogen, hvorefter han har Brug for ham ved sit Haandværk eller bag sin Plov. Udrustet med Treords Bogens Visdommæ, hvoraf nedenstaaende faa Linjer ville afgive Exempler, byder saa den unge Skolen og Riset Farvel for bestandig:

Den lille Hsia, kun ni Aar gammel, varmede sin Faders Seng. — Det var at ønske, om alle lode sig lede af lignende, sønlig Pligtsfølelse.

Den lille Jung, kun fire Aar gammel, gav Afkald paa den attraaede Pære. — Hensyn til en ældre Broder burde være vor første Pligt.

Hengivenhed staar øverst mellem vore Pligter, dernæst Arbejde.

Tallenes Lov maa læres, saa Bogstavernes Text.

Naturens tre mægtigste Magter ere Himlen, Jorden og Mennesket.

Solen, Maanen og Stjærnerne danne Himlens Lys.

Der findes tre mægtige Baand paa Jorden: Imellem Kongen og hans Minister, imellem Fader og Søn, imellem Mand og Hustru.

Vi kjende Foraar, Sommerens Varme, Efteraar og Vinterens Kulde, fire Aarstider, der fra Evindelighed have fulgt hinanden.

Vi kjende Nord, Syd, Øst og Vest. Disse blive uforanderlige, drejende sig om et Midtpunkt.

Vi kjende Vand, Ild, Træ, Metal og Ler.

God Opførsel, Retfærdighed, Visdom, Sandhed, Venlighed mod vor Næste. Disse ere de fem bestandige Dyder.

Ris, Bønner, Hvede, Mais og de to Slags Hirse. Disse ere de sex vigtigste Kornsorter, der tjene os til Føde.

De sex Husdyr ere Hesten, den trofaste Hund, Plov-oxen, det brægende Faar, Hønen og Svinet.

Glæde, Vrede, Sorg, Frygt, Kjærlighed, Had og Foragt ere de syv menneskelige Lidenskaber, der beherske os alle.

Dette maa formentlig være tilstrækkeligt til at give en Forestilling om Bogens mærkelige, sammenblandede Indhold af forskellige Æmner. Det er vel saa, at Forfatteren saa vel i denne som i den næste Bog, der vil blive omtalt neden for, har samlet de almindeligst forekommende og vigtigste „Skrifttegn“ og ordnet dem saaledes, at de lettere læres af den unge Student end naar de vare hensatte aldeles uden Sammenhæng, og at de tjene deres Opgave ved at indprænte „Tegnene“, fraset deres Betydning, i Elevens Hukommelse. Vi maa selvfølgelig stadig huske paa, at for Kineseren er det blotte Kjendskab til Skriftsproget og til de mange tusende Skrifttegn, som sammensætte dette, et udstrakt og vidtløftigt Studium, hvortil altsaa Treords Bogen tjener som et Slags ABC.

Den næste Bog, der bydes den videregaaende Elev, er „Chien Tzu Ven“ eller „Tusendords Bogen“, saaledes kaldet, fordi den indeholder netop ét tusend *forskjellige* Skrifttegn. Den er ligeledes skrevet i Kolonner, fire Tegn i hver, og er ligesom Treords Bogen paa *rimede Vers*. Dens Indledning lyder omtrent som følger:

Mørke Skyer, Lyn og Torden!
 Ud af Kaos skabtes Jorden!
 Sol og Maane stod paa Himlen,
 Natten vakte Stjernevrirnen.
 Efter Varme følger Kulde,
 Hist ses vore Lader fulde.
 Skyer hobe sig, og Regnen
 Falder ned, befrugter Egnen.
 Frosset Dug er hvid som Sne.
 Guld bli'r bragt fra Floden Le.
 Jade*) fra Kun-Kang kommer hid,
 Nattens Dronning: Perlen hvid.
 Grønt og Frugt er Børn af Sommer,

*) En Stenart, hvoraf der laves Armbaand og andre Smykker.

Sennep, Ginger, Bær og Blommer.

Salt er Havets dybe Vand,
 Fersk er Floden i vort Land.

Fiske svømme, Fugle svinge
 Sig i Luft paa lette Vinge.

.....
 Dyder fem*) og fire Elementer**)

Er Livets stærke Fundamenter,
 Der arvet er fra vore Fædre;

Vi maa dem værne, gjemme, hædre.

Lad Kvinder deres Dyd bevare.

Lad Mænd i Vidoms Raad fremfare.

Gaa altid frem, blev aldrig træt,

Hvad Du har lært, det ej forgjæt.

Lad Næstens Fejl selv skjøtte sig,

Husk paa, at Selvros klæder ej.

Vis, Du har Alvor i dit Sind

Og vogt Dig for det tomme Skin.

Er nu efter nogle Aars flittigt Studium Eleven kommen gennem disse to Bøger, det vil sige, har han erhvervet sig et fuldstændigt Kjendskab til de deri indeholdte Tegn, deres Udtale og Betydning, hvilken sidste til Afslutning meddeles ham af Læreren, gaas der videre til det egentlige Studium, nemlig Kinas gamle klassiske Literatur, saaledes som den indeholdes i efternævnte Hovedværker:

De fire Bøger. 1. „De vises Bog“, hvortil Confucius anses som Forfatter, en filosofisk Undersøgelse af Folkets Dyder og moralske Standpunkt.

2. „Ching Jung“ eller Tzu Ssus Lære, hvori de ledende Bevæggrunde til Menneskets Handlinger føres tilbage til deres psykologiske Udspring. Tzu Ssu var en Sønsøn af Confucius.

3. Confucius' Lære. Samtaler mellem „den vise“ og hans Disciple.

4. Mencius' Lære.

De fem Klassikere. 1ste Bog. Et idealt filosofisk System, grundet paa 8 Diagrammer, der efter Sagnet ere tegnede efter Linjerne paa en Skildpaddes Skal.

2den Bog. Kinas gamle Historie, omfattende et Tidsrum fra midt i det 24de Aarhundrede til Aar 721 før vor Tidsregning. Den er redigeret af Confucius efter historiske Dokumenter, der fandtes paa hans Tid.

3dje Bog. En Samling af Digtværker, mest lyriske Digte og Sange, som vare i Omløb mellem Folket mange Aarhundreder før vor Tidsregning. De ere samlede og redigerede af Confucius.

*) Godgjørenhed, Retfærdighed, passende Opførsel, Visdom og Sandhed.

**) Jord, Luft, Ild og Vand.

4de Bog. Ritual Optegnelsen, indeholdende Regler for Udførelsen af Ceremonier og for personlig Opsørel.

5te Bog. Foraar og Efteraar, bestaaende af Kongeriget Lus Aarbøger fra 722—484 før Kristi Fødsel. Confucius er Forfatteren til dette Værk.

Den studerendes Opgave er nu at skaffe sig et fuldkomment Kjendskab til disse Værker, i al Fald for „de fire Bøgers“ Vedkommende saa fuldkomment, at han i sine Citater ikke tager Fejl i et eneste Pønselstrøg eller et eneste Tegn, medens der samtidig særlig lægges Vægt paa en let, flydende Komposition og et elegant, fejlfrit Sprog.

„De fire Bøger“ læres paa samme Maade som „Tredords Bogen“ og „Tusendords Bogen“, først Tegnene og deres Udtale, saa deres konkrete og abstrakte Betydning, Ord for Ord, Tegn for Tegn. Af „de fem Klassikere“ læres saa meget som mulig paa samme Maade; men da disse ere meget vidtløftige Værker i mange Bind, indpræntes kun en ringe Del af deres Indhold. Ingen menneskelig Hukommelse vilde kunne rumme det hele. Nogle af de nævnte Værker, især „Confucius' Lære“, indeholde talrige, lærerige Afhandlinger om mangfoldige Æmner. Forholdet mellem Herskere og Folket, den civile Administration, militære Spørgsmaal, national-økonomiske Undersøgelser, Anvisninger for næsten alle Forhold lige til, hvorledes man bør tale, sidde, gaa og staa, alt findes blandet mellem hinanden i Form af Spørgsmaal fra Disciple og Svar fra „den vise“.

Hvad der imidlertid maa slaa den europæiske Læser med Forundring er, at den tilkommende Embedsmand, der vil blive sat til at vaage over Lov og Ret i Landet og til at haandhæve Retsfærdighed mellem sine undergivne, ikke mellem sine Studier har Retstudiet. Der findes imidlertid i Kina kun én skreven Lov, den kriminelle Straffelov, og ikke engang denne kjendes i Almindelighed af vedkommende Dommer, hvor sært dette end maa synes. Enhver Dommer har ved sin Side en saakaldet „lovkyndig“, en Mand, hvis Specialitet det er at kjende hele den kriminelle Lov paa sine Fingre, en Slags levende Lovbog. Til ham henvender Dommeren sig efter Undersøgelsens Afslutning og efter at han har fundet den anklagede skyldig, hvortil kræves egen Tilstaaelse, der imidlertid, om nødvendig, fremtvinges ved Tortur, med Spørgsmaal om Straffen for vedkommende Forbrydelse, den og den Grad. Den „lovkyndige“ citerer det Kapitel og den Artikel af Straffeloven, som omhandler denne Art Forbrydelser, og i Overensstemmelse dermed afsiges Kjendelsen. Alle private Processer, der imidlertid kun meget undtagelsesvis bringes for Øvrigheden, afgjøres efter *judicia præcedentia*. I Almindelig-

hed fremlægge de stridende Parter deres Tvistemaal for Voldgiftsmænd, for Landsbyens ældste eller for deres Clans Overhoved, vel vidende, at de begge ville blive Gjenstand for Udpresninger, om de henvende sig til vedkommende kejserlige Embedsmand.

Med Studiet af de exacte Videnskaber, med fremmede Sprog, Geografi, andre Landes Folk, Sæder og Skikke sysler den kinesiske Student aldeles ikke. Han kommer derfor efter europæiske Forestillinger kun i Besiddelse af Kundskaber, der ej have anden Interesse end Antikvitetens, foruden at være Underværker af Hukommelse, og som vilde være os fuldstændig unyttige, med mindre de brugtes som Grundlag til derpaa at bygge Slutninger eller deraf at uddrage Resultater, som vilde kunne gavne Verden og Menneskeheden nu eller senere. Kina har i de seneste Aarhundreder kun frembragt faa dygtige Forfattere; alle blive staaende ved det gamle, ingen bygger videre. Det gaar i Literaturen som i alle andre Forhold i det stagnerende himmelske Rige — alt staar i Stampe og dermed vil det vedblive, indtil en skønne Dag en mægtig Revolution ryster Dragetronen sønder og sammen og lægger Kina aabent for Vestens Kultur og Videnskab.

Der gives i Kina tre forskellige „literære Grader“, kun den, der har den første, vil kunne indstille sig til Examen for anden Grad og saa fremdeles.

Den første Grad der kaldes „Siu tsai“ („blomstrende Talent“), hvilken Titel den bestaaede Kandidat fører, indstiftedes 25—28 efter vor Tidsregning. Den anden og tredje Grad, der henholdsvis kaldes „Chy jen“ („forfremmet Mand“) og „Chin shih“ („indskrevet lærd“), oprettedes under Carg Dynastiet (627—650 efter vor Tidsregning) og kunne altsaa ogsaa prale af en ret betydelig Alder. Det maa imidlertid her bemærkes, at den første Grad kan *kjøbes*, hvilket ikke er Tilfældet med de to andre. Dog faar Kjøberen, for at adskille ham fra de virkelige Siu tsai'er, der have erhvervet Graden ved Examen, Titlen „Kiensang“. Det vil altsaa sige, man kan tilkjøbe sig Ret til at springe over første Examen og strax indstille sig til den anden.

Examen for første Grad holdes i tre Afdelinger. Første Afdeling afholdes aarlig i Distriktsbyen under Forsæde af Chih-hsien eller Herredsfogden, en Embedsmand, der dog har langt større og mere udstrakt Myndighed end hos os og byder over store og folkerige Distrikter. Paa den til Examen bestemte Dag og Time indfinde Kandidaterne sig i Chih-hsiens Yamen. Deres Antal skifter efter Distriktets Størrelse, men udgjør i Gjennemsnit flere Hundrede. I Forvejen maa de have indsendt deres fulde Navn, Alder, Fødested samt

Forældres Navne og Stilling, som opføres paa dertil bestemte Lister. Der gives til denne Examen to skriftlige Opgaver, hvoraf den ene maa besvares paa Vers, og Kandidaterne have hele Dagen til disses Besvarelse. Afhandlingerne bedømmes af Chih-hsien og kun et ringe Antal, omtr. 5 pCt, bestaar. De bestaaede Kandidaters Navne offentliggøres ved Opslag paa Yamens Port og Titlen „Hsien ming“ („at have et Navn i Landsbyen“) tilkommer dem nu.

Den næste Del af Prøven afholdes i Hovedstaden i Præfekturet (Chow) med nogen større Strængthed end den første Del og under Forsæde af Præfekten. Herved erhverves Titlen „Fu Ming“ („at have et Navn i Præfekturet“). Endelig ved den tredje Prøve, der afholdes i Hovedstadens Provins (Fu) af Provinsens „literære Kansler“, en Titel svarende til „Professor“, erhverves selve den literære Grad Siu tsai, der giver Kandidaten visse Forrettigheder fremfor Mængden. Han kan ikke straffes korporlig eller underkastes Tortur i Retssager, han indtager en fremragende Plads i sin Hjemstavn og regnes med til Egnens Notabiliteter, ligesom han har faaet Ret til at indstille sig til Examen for den næste, mere betydningsfulde literære Grad.

Examen for anden Grad afholdes hvert tredje Aar i Provinsens Hovedstad under Tilsyn af Provinsens Vicekonge og Guvernør, af en kejserlig literær Kansler og en assisterende Kansler, Medlemmer af Hanlin-Akademiet i Peking, der af Kejseren vælges til dette Hverv. Under disse høje Embedsmænds Rejse fra Peking til vedkommende Provinses Hovedstad bevogtes de paa det omhyggeligste af de stedlige Øvrigheder, gennem hvis Omraade de passere, for at ingaen interesseret Person skal nærme sig dem med Bestikklser, saa at de favorisere visse Kandidater ved de tilstundende Examina. Dette er ellers noget, som Hans Højvelbaarenhed næppe vil tillade sig uden af meget „vægtige“ Grunde, da Straffen herfor, naar det opdages, er Degradation og — Kvælning. Alle Provinsens Siu tsai strømme til Hovedstaden for at deltage i Kappestriden og Byen frembyder, saa længe den staar paa, et overordentligt livligt og morsomt Skue. Sædvanligvis, men ikke altid, afholdes Examen paa samme Tid i alle Rigets 18 Provinser. Den maa altid være til Ende forinden Slutningen af „Midsommer“. Den varer i 9 Dage, inddelte i 3 Tidsrum, 3 Dage i hvert. Paa den første Dags Morgen ved Daggry indfinde Aspiranterne sig uden for „Examinationshallen“. Deres Antal udgjør flere Tusende, ja! til den i 1879 i Foochow-foo afholdte Examen indstillede sig 8000. Den kejserlige Kansler og den assisterende Kansler tage Plads ved Indgangen, iførte deres Embedsdragt og omgivne af Provinsens

højeste Embedsmænd og en talrig Skare Assistenters. Portene aabnes, Herolder opraabe Navnene paa de indmeldte Siu tsai, der hver for sig svarer til deres Navn og passere forbi Kansleren. Af en af dennes Assistenters modtager han nu Ruller af ubeskrevet Papir for derpaa at skrive sine Afhandlinger. Hvert Papir er mærket med et Nummer, der betegner Kandidaten paa de officielle Lister og som tillige er Nummeret paa hans „Celle“. Hans Lommer, Klæder, Sko, alt efterses paa det nøjagtigste for at hindre, at skrevne Hjælpedidler eller Miniaturudgaver af Klassikerne smugles ind. Derimod tillades det ham at føre med sig Lys, Brænde og Fødemidler, da Examinationshallen nu for de næste 9 Dage bliver hans Opholdssted, Nat og Dag. Gribes nogen i Forsøg paa at „snyde“, straffes han med Tabet af sin Grad som Siu tsai og udstilles i „Cangen“ (en tung Halskrave af Træ, der lænkes fast om Halsen paa Forbrydere), ligesom ogsaa hans Fader og Lærer straffes. Det kan dog naturligvis ikke undgaas, at talrige Bedragerier finde Sted, og mange ere de Paafund, hvortil der tys af Aspiranter, som føle sig usikre. Klassikerne, trykte med Miniaturtegn paa det tyndeste Papir, lægges mellem Filtsaalene paa deres Sko, bages ind i deres Brød eller sys ind i Foderet paa deres Klæder. Lapper af Papir med Examinationsopgaverne kastes over Muren til udenforstaaende Venner, der saa i Ro og Mag faa Afhandlingerne besvarede og kaste dem tilbage. Et mærkeligt Tilfælde indtraf i Foochow for 4 Aar siden, da Sønnen af en af de rigeste Thekjøbmænd ved Undersøgelsen fandtes i Besiddelse af en Miniaturudgave af Klassikerne, indstøbt i „et Lys“. Den unge Mand fængsledes og Foochow Avtoriteterne brugte Jærligheden til at „squeeze“ Faderen for 1 Million Kroner, som denne indvilligede i at betale til „Udbedring af Bymuren“, d. v. s. til Deling mellem Vicekongen og Kansleren.

Examinationshallen i Foochow-foo, Hovedstaden i Fukien Provindsen, er en umaadelig Bygning, bygget i Form af en uregelret Firkant og omgivet af høje Mure. Den indeholder 12000 „Celler“ til Optagelse af Siu tsaierne under Examen. Hver Celle bestaar af en Slags Bod, der har et lidt fremspringende Halvtag og er aaben udadtil. De ligge i Kredse rundt om „Gader“, de maale 4 Fod i Firkant, ere af en Mands Højde og møblerede med to nøgne Brædder, der ere murede ind i Væggene fra den ene til den anden, og stillede i forskjellig Højde, saaledes at det ene kan tjene til Bord, det andet til Sæde. „Gaderne“, der strække sig mellem disse Boder, bevogtes af en talrig Stab af Soldater og Embedsmænd, der holde vaagent Øje med Aspiranterne og paase, at ingen Uregelretheder finde Sted. Gjør en Siu tsai sig skyl-

dig i Brud paa de gjældende Regler eller opfører han sig upassende, opslaas hans Navn paa Portens Yderside, og han vises bort fra Examen; flere Hundrede blive hvert Aar saaledes jagte bort. I sin Celle anbringer Aspiranten nu sine Skrivedskaber og sine Fødemidler samt indretter sig saa godt, som Omstændighederne tillade det. Imellem dem findes Mænd af enhver Alder, fra den attenaarige Yngling, der for første Gang prøver Lykken, til den rystende Olding, der maaske for tyvende Gang møder i Rækkerne. Man har Exempler paa, at Søn, Fader og Bedstefader have indstillet sig paa samme Tid, og det er ikke saa sjældent, at man i „Pekin Gazette“ bliver opmærksom paa, at Hans Majestæt har tilstaaet den og den over 80 Aar gamle Siu tsai, der indstillede sig til Examen der og der, en tituleret literær Grad som Belønning for hans Udholdenhed.

Naar alle ere samlede, skrider Kansleren til den ceremonielle Lukning af Portene. Han tænder nogle Røgelsepinde, nærmer sig bukkende Porten og anraaber alle de Aander, der staa i Taknemmelighedsgjæld til Kandidaterne eller ere dem venligsindede, om at træde ind. Hans Ledsagere staa dernæst rede til at lukke, hvorefter Hans Højvelbaarenhed igjen anraaber saadanne Aander, der have ondt i Sinde eller ere ildesindede mod Kandidaterne, om ligeledes at træde ind; men forinden han endnu har vel talt ud, stænges Portene skyndsomst, saa at de onde Aander kjønt maa blive uden for. Derefter overklistres og forsegles alle Aabninger udad til og Examen tager sin Begyndelse. De næste tre Dage kunne hverken Kandidater eller Censorer forlade Examinationshallen under noget som helst Paaskud; ingen levende eller død kan passere gennem Portene. Hænder det, hvad ikke er ualmindeligt, at et Dødsfald indtræder mellem den tæt sammenstuede Masse af Kandidater, kastes Liget over Muren. Examensspørgsmaalene, der Natten i Forvejen ere bestemte ved Aftale mellem Kansleren og Vicekongen, skrives med kæmpestore Tegn paa en Tavle, der bæres omkring imellem Boderne, saa at enhver Kandidat kan kopiere dem, hvorefter de opslaas paa et isjnefaldende Sted i Hallen. Examensthemaerne for første Dag vælges altid fra Indholdet af de „4 Bøger“. Ved den forrige Aar i Foochow afholdte Examen løde de saaledes:

1. Sys Kung sagde: Forudsæt det Tilfælde, at en Hersker udøser Velgjerninger over sit Folk og er i Stand til at hjælpe alle.
2. Denne Bestemmelse (at meddele Udmærkelser til 3 Slægtled af Forfædre) udstraktes til Fyrster, høje Embedsmænd, lærde, og til Folket.
3. At følge en Mellemsvej uden Afgivelser er ikke bedre end at gaa til Yderligheder.

4. Poetisk Opgave: „Den azurblaa Afgrund skjultes halvt af de drivende Skyers Masse“.

Digtet over dette Thema skulde være pentametrisk og 16 Linjer langt, hvoraf 8 skulde være Rim paa Digtets sidste Ord. Til Udvalg af Rim meddeltes et halvhundrede Ord. Den gennemsnitlige Længde af hver Afhandling, Digte undtagne, er omtrent 500 Ord og maa ikke være under 100. Der kræves den største Omhu ved Udarbejdelsen, og et eneste fejlagtigt Tegn, en uheldig Vending eller et smagløst Udtryk er nok til at dødsdømme hele Afhandlingen.

Der gives Kandidaterne tre Dage til Udarbejdelsen af Afhandlingerne. Paa den tredje Dags Aften indsamles disse, og Portene aabnes til næste Morgen, da Kandidaterne igjen maa indfinde sig ved Daggry.

Denne Gang opgives fem Themaer, valgte af de „fem Klassikere“. Disse vare ved den nævnte Lejlighed følgende Citater:

1. „Solen og Maanen overstraalet i Klarhed alle himmelske Kloder“.
2. „Denne Provinses Tribut betaltes i Jys Tid (Aar 2286 før vor Tidsregning) med Taxtræ, Cedertræ, Slibesten, Pilespidser af Sten og Cinnabar, ligesom ogsaa med Kvan, Lu og Hu Træ“.
3. „O! I Agerdyrkere! Høsten er indsamlet, lader os gaa til Byen og bygge vore Huse“.
4. „Markien af Chi, Hertugen af Sung, Markien af Chin of Wei og af Ching mødtes i Kyen“.
5. „Under Hya-Dynastiet hvilede den kejserlige Tromme paa Fødder, under Shang-Dynastiet rejstes den paa Søjler og under Chow-Dynastiet blev den ophængt“.

Kandidaterne faa ligeledes tre Dage til Udarbejdelsen af Afhandlingerne om disse Themaer, og de betræde for tredje Gang Examinationshallen den 14de Dag i den 8de Maaned, hvor da en Række Spørgsmaal, vedrørende mange forskellige Æmner, gives dem til Besvarelse. Disse omfattede ved denne Lejlighed:

1. En kritisk Undersøgelse af forskellige Fortolkninger af Texten i de 5 Klassikere.
2. En Række Undersøgelser om Uoverensstemmelser i Rigets bedste historiske Værker.
3. En Dom om Værdien af forskellige Værker om Agerdyrkning.
4. En Række Spørgsmaal om Provinsens Geografi i Oldtiden og om afvigende Meddelelser om Landets tidligere Topografi.
5. En Bedømmelse af Forfatterskabet, Alderen og Værdien af forskellige bekendte Samlinger af Afhandlingerne.

De to første Prøver fortynde Kandidaternes Rækker

stærkt; thi et stort Antal forlader Examen, og Censorerne begynde ved tredje Prøve at kunne overse deres Arbejde, der dog altid er meget omfangsrigt og anstrængende. Kun de Kandidater, der holde ud gennem alle tre Prøver, komme i Betragtning ved Bedømmelsen, de andres Afhandlinger tilintetgøres. Afhandlingerne underskrives paa Foden; men over Navnet klæbes et Stykke Papir, der igjen kan løsnes, saa at kun Nummeret paa Papiret betegner Forfatteren. De renskrives med rødt Blæk af særlig dertil beskikkede Skrivere, konfereres af andre, og saa vel Original som Kopi overrækkes Vicekongen, der lægger de første i en aflaaet Kiste, hvortil kun han har Nøglen. Kopien bedømmes af Censorerne, uden at de ane, hvem Forfatteren er, og først naar Bedømmelsen er til Ende og de bestaaede Kandidater udvalgte, aabnes Kisten, den tilsvarende Original udtages og Forfatterens Navn noteres.

Det paahviler nu Censorerne, som foruden Kansleren, Vicekansleren og Vicekongen bestaa af 10 tilfornordnede, høje Embedsmænd, det nøjsommelige og ansvarfulde Hverv at gennemlæse og bedømme de indleverede Afhandlinger samt deraf at udvælge de bedste, hvortil ved Lov er givet dem 25 Dage. Hine ti Embedsmænd gjøre det store Udvalg og overgive saa til Kanslernes og Vicekongens Bedømmelse de faa Afhandlinger, der have passeret deres Kritik. Naar man tager i Betragtning, at hver af Kandidaterne, hvis Antal varierer mellem 4—10,000, har skrevet 13 Afhandlinger, der alle ere af samme Indhold, vil man let indse det forfærdelig trættende i et saadant Arbejde, især da hver enkelt, hvis Retfærdighed skal vises, maa gennemlæses og bedømmes med den allerstørste Omhyggelighed og Opmærksomhed. Tager man for Foochow's Vedkommende Aaret 1879, indstillede der sig 12,000 Kandidater. Antager man, at blot Halvdelen holdt ud gennem alle tre Prøver, hvad ikke er for meget, faar man et Antal af 78,000 Afhandlinger, der gennemlæstes, bedømtes og klassificeredes af ti Mænd i 25 Dage, hvilket giver 312 daglig til hver. Det er let at indse, at ikke alle bedømmes eller kunne bedømmes med samme Skjøn og Upartiskhed. Det er uden for al Tvivl, at mange af dem lægges bort uden at læses, og at mange kasseres af den allermindste Grund. Selv med den bedste Vilje af Verden eller med den største Samvittighedsfuldhed vilde de ulykkelige Censorer ikke kunne udføre deres Hverv paa en blot nogenlunde retfærdig Maade.

Hver Provins tildeles aarlig af Regeringen et vist Antal Diplomer for Chy-jen, gennemsnitlig omtrent 100, og kun saa mange Kandidater kunne bestaa. For Fukien er, saa vidt jeg véd, Normen 120. Kejseren tildeler

tit som en særlig Naadesbevisning en vis Provins et extra Antal Diplomer for et bestemt Aar, ligesom han ved højtidelige Lejligheder, en Søns Fødsel f. Ex., anordner Afholdelsen af en Extraexamen over hele Riget.

Det hænder ved hver Examen, at Selvmord finde Sted i Examinationshallen af ulykkelige Kandidater, som Varmen, da det er i Sommerens hedeste Tid, og Overanstængelse bringe til Fortvivlelse, ligesom det ikke kan undgaas, at der mellem de mange Tusende Mennesker findes svagsindede eller endogsaa rent vanvittige, der faa Adgang til Hallen. Et Tilfælde indtraf, hvor en Kandidat efter tre Dages nøjsommeligt Skriveri indleverede et Papir, der fandtes at indeholde hans Testamente. En anden overrakte Kansleren en Tegning af en Skildpadde, hvorunder stod følgende Ord: „Kald mig en Padde, om jeg kommer her igjen“; det var hans Afhandling. „Skildpadde“ er mellem Kineserne et meget almindeligt og meget grovt Skjældsord. Ved den ovennævnte Examen i Foochow i 1879 hændte det beklagelige Tilfælde, at den literære Kansler, rimeligvis som en Følge af Overanstængelse, pludselig grebes af Vanvid, sønderrev de Afhandlinger, han var i Færd med at gennemlæse, og styrtede rasende om, indtil man sikrede sig hans Person.

Efter Udløbet af de 25 Dage, naar alle Afhandlingerne ere bedømte, og de bestaaede Kandidater udvalgte, forkyndes paa den 10de Dag i den 9de Maaned ved Midnat fra det højeste Taarn i Byen Navnene paa de heldige. Samtidig opslaaes en Navnliste paa Examinationshallens Port og smaa trykte Kopier sælges i Byen og udbredes ved Hjælp af løbende Bud gennem hele Provinsen til stor Glæde, ikke alene for de nye Chy-jens Familier og Venner, men for hele det Distrikt, hvor de høre hjemme. Det regnes som „daarlig Lykke“ for et Distrikt, om ingen af dets Kandidater bestaa, og hele Befolkningen anser sig delagtig i den Lykke og Ære, der er overgaaet en af deres Midte ved Opnaelsen af den saa attraaede Titel.

Denne giver nu Kandidaten, foruden den literære Rang, Adgang til Statens Embeder. Mange af dem indtræde strax i Embedsstanden i underordnede Poster, hvorfra imidlertid Befordring ikke alene kommer an paa Dygtighed, men ogsaa paa Protektion og paa Evnen til at kunne betale for Forfremmelsen.

Den tredje literære Grad „Chin-shih“, en Titel, der svarer til vor „Doktor“, faas ved en aldeles lignende konkurrerende Examen, der afholdes i Peking i den tredje Maaned Aaret efter Chy-jen Examens Afholdelse. Hertil kunne kun indstille sig saadanne Chy-jener, der ikke allerede ere indtraadte i Embede. Fire af Rigets højeste Dignitærier udnævnes af Kejseren til at forestaa denne Prøve,

der afholdes i den store Examinationshal i det kejserlige Palads. Examinationsopgaverne ere af samme Natur som for anden Grad, kun at der udøves endnu større Strængthed ved Bedømmelsen af Afhandlingerne og lægges større Vægt paa Skjønsskrift. Examen varer i 9 Dage, og kun 12 af Kandidaterne kunne bestaa. Disse heldige ere ex officio berettigede til strax at erholde Embede, og da der i det uhyre Rige til en hvilken som helst Tid findes talrige ledige Poster som Distrikts-Magistratspersoner, svarende til vort Herredsfoged, frembyder deres Udnævnelse ingen praktiske Vanskeligheder. En Del af dem foretrække maaske at modtage Ansættelse i et af de talrige offentlige Kontorer i Hovedstaden eller under et af Ministerierne, hvor der frembyder sig god Lejlighed til at gjøre Bekjendtskab med indflydelsesrige Personer og derigjennem opnaa federe Pladser. Fordelingen af Embederne mellem Dhrr. Doktorer foregaar paa en ret mærkelig Maade. Et Antal Sedler, hvorpaa er anført de ledige Embeder, lægges sammenfoldede i en Porcellænsskaal, medens lige saa mange tilsvarende Sedler med Kandidaternes Navne lægges i en anden Skaal. To Sedler, en fra hver Skaal, udtrækkes samtidig og Besættelsen af Embederne finder Sted herefter. Alle Chin-shiher nyde den Ære at blive forestillede Hans himmelske Majestæt i Avdiens paa en dertil bestemt Dag efter Examen. Hans Majestæt modtager dem i Tavshed. En Liste over deres Navne overrækkes ham, og paa et givet Tegn falde alle paa Knæ og berøre

Jorden ni Gange med deres Pande; dette er den saakaldte „Kov-tov“. Derefter opstilles de i Række med bøjede Hoveder og med Blikket fæstet paa Jorden. En efter en løfter Hovedet og udraaber i en syngende Tone: „Mit Navn er det og det, jeg kommer fra den og den Provins, det og det Distrikt, den og den By o. s. v.“ Kejseren streger hans Navn ud paa Listen, og Turen kommer til den næste i Rækken.

Der gives endnu en fjerde literær Grad eller Titel, det yderste Maal for en kinesisk „Literats“ Ærgjærighed. Denne Grad, der imidlertid ikke som de foranævnte erhverves gennem nogen Prøve og som i Grunden er et Embede, lønnet af Staten, er derfor ikke medtaget mellem de egentlige literære Grader. Det er som Medlem af Han-Lin-Akademiet, at Kineseren staar paa Ærens Toppunkt, og det at være en Hanlin sættes over alt andet i denne Verden. Til Medlemmer af Akademiet, der tæller et bestemt Antal af Staten lønnede Akademikere, vælges de mest udmærkede Chin-shiher, og Udnævnelsen sker af Kejseren selv. Kun Landets største og dygtigste Mænd søge denne Titel til deres Navn, og fra deres Midte ere Kinas største og navnkundigste lærde og Statsmænd udgaaede. Af nulevende fremragende Kinesere, der ere kjendte uden for Kina, og som ere Han-Liner, kan nævnes Tsjilis bekjendte Vicekonge Li Hung Chang og Kinas Afsending til England og Frankrig, Tsing-Kvo-fan.

Et Besøg paa Øen Dominica,

af Baron H. F. A. Eggers.

Uagtet Vestindien som en af de tidligst kjendte og lettest tilgængelige Dele af den nye Verden baade har været forholdsvis tæt bebygget af Evropæere og ikke sjælden besøgt af rejsende Naturforskere, er det dog endnu saa langt fra, at man kan anse dette vidtstrakte Ørige for tilstrækkelig undersøgt, at man tværtimod stadig ved hver ny Undersøgelse opdager hidtil ukjendte Former i alle Naturriggerne*). Man kunde derfor næppe heller for-

bavses, da man for omtrent fem Aar siden paa den ikke meget store Ø Dominica opdagede en kogende Sø, om hvis Tilværelse selve Landets Indbyggere næppe havde haft nogen Anelse, og som derpaa for første Gang af den engelske Konsul *Palgrave* blev beskrevet i „Cornhill Magazine“.

Denne kogende Sø, der var et Vandspejl paa omtrent 300 Alens Tværmål, omgivet af stejle Bredder, og som fik sit Navn fra periodiske Opkogninger i dens Midte, der øjensynlig skyldtes vulkanske Fremtoninger af den ene eller den anden Art, laa kun en halv Dagsrejse fra Øens Hovedstad, Roseau, rigtignok i en vild og ubeboet Skov-egn. Den blev i den følgende Tid ikke sjælden besøgt af Øens Indbyggere saa vel som rejsende, hvoriblandt den unge Amerikaner *Ober*, der i sin Bog, „Camps in the

*) Selv Navnene paa de forskjellige Øer synes ofte at være mindre vel kjendte og at sammenblandes eller forvexles, selv af Fagmænd. Saaledes bragte det tyske Tidsskrift „Das Ausland“ for kort siden en, næsten ordret efter Kew Gardens Aarsberetning oversat Notis om Kaffeavlen paa den engelske Ø Dominica; men forandrede rigtignok Øens Navn til St. Domingo, der, som man véd, er noget helt andet.